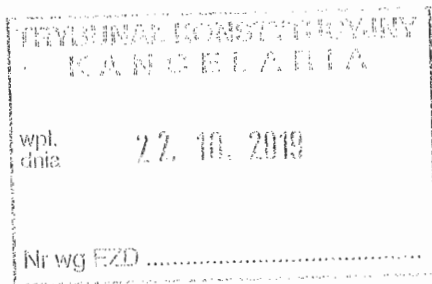

Gogolin, dnia 18.10.2019 r.

Trybunał Konstytucyjny
al. J.Ch.Szucha 12 a
00-582 Warszawa**Skarżący:** R S , Pesel: ,

- zastępowany przez adwokata Ewelinę Plas,
Kancelaria Adwokacka Ewelina Plas, Plac Dworcowy 9, 47-320 Gogolin

SKARGA KONSTYTUCYJNA

Działając w imieniu i na rzecz Skarżącego, jako pełnomocnik wyznaczony z urzędu przez Okręgową Radę Adwokacką w Opolu w sprawie o sygn. akt: w związku ze sprawą o sygn. akt: na podstawie art. 44 pkt 1 - 3, art. 46 oraz art. 53 ustawy z dnia 30.11.2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz.U. z 2016 r. poz. 2072), zaskarżam przepis art. 88 § 1 kodeksu postępowania karnego (DZ. U. 2018.1987), w którym nie został uwzględniony przepis prawny dający możliwość zaskarżenia zarządzenia wydanego przez prezesa Sądu w przedmiocie odmowy wyznaczenia pełnomocnika z urzędu, tj. przepis art. 81§ 1a - 2 kodeksu postępowania karnego.

Niniejszą skargę wywodzę na tej podstawie, iż Sąd Rejonowy w S , Wydział II Karny w dniu .02.2018 r. w sprawie o sygn. akt: wydał zarządzenie odmawiające Skarżącemu przyznanie pełnomocnika z urzędu do sprawy pouczając, iż na niniejsze zarządzenie nie przysługuje zgodnie z art. 88 § 1 k.p.k. zażalenie, co narusza wolności i prawa osobiste Skarżącego wynikające z art. 45 pkt 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Tym samym wydane w sprawie zarządzenie prezesa Sądu Rejonowego w S jest orzeczeniem ostatecznym.

W związku z powyższym wnoszę:

1. o stwierdzenie niezgodności art. 88 § 1 kodeksu postępowania karnego w zakresie w jakim nie przewiduje możliwości zaskarżenia zarządzenia prezesa Sądu w przedmiocie odmowy wyznaczenia pełnomocnika z urzędu przez pokrzywdzonego, który złożył wniosek w trybie art. 88 § 1 w zw. z art. 78 § 1 k.p.k., co stanowi naruszenie art. 45 pkt 1, art. 78 pkt 1 w związku z art. 176 pkt 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.
2. o zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz adwokata Eweliny Plas, kosztów udzielonej pomocy z urzędu, które to nie zostały opłacone w całości ani w części.

UZASADNIENIE

Skarżący w dniu .01.2018 r. złożył za wiadomienie o popełnieniu przestępstwa do Prokuratury Rejonowej w S i wniósł o ustanowienie adwokata z urzędu na podstawie przepisów kodeksu postępowania karnego, dołączając oświadczenie o aktualnej sytuacji majątkowej z której wynikało, iż nie jest w stanie ponieść kosztów ustanowienia pełnomocnika z wyboru. Zarządzeniem z dnia .02.2018 r. w sprawie o sygn. akt: prezes Sądu Rejonowego w S na podstawie art. 88 § 1 k.p.k. oraz 78 § 1 k.p.k. nie uwzględnił złożonego wniosku i odmówił wyznaczenia pełnomocnika z urzędu w przedmiotowej sprawie. Nadto wskazał, iż na powyższe zarządzenie Skarżącemu nie przysługuje zażalenie. Następnie wnioskiem z dnia .03.2018 r. Skarżący wniósł o ustanowienie pełnomocnika z urzędu do sporządzenia skargi konstytucyjnej w związku z w/w zarządzeniem doręczonym Skarżącemu w dniu 07.03.2018 r. W związku z powyższym Sąd Rejonowy w S postanowieniem z dnia .07.2018 r. ustanowił dla R S pełnomocnika z urzędu w osobie adwokata, którego zobowiązana była wyznaczyć ORA w Opolu. Kolejnym postanowieniem z dnia .10.2018 r. Sąd Rejonowy w S zwolnił wyznaczonego adwokata R C z obowiązków pełnomocnika z urzędu Skarżącego i zwrócił się do ORA w Opolu o wyznaczenie dla Skarżącego innego pełnomocnika z urzędu celem sporządzenia skargi konstytucyjnej albo stwierdzenia braku podstaw do wniesienia takiej skargi. Następnie ORA w Opolu dnia .07.2019r. wyznaczyła w miejsce zwolnionego adwokata R C pełnomocnika dla Skarżącego w osobie adwokata Eweliny Plas, która to otrzymała niniejsze postanowienie w dniu 31.07.2019 r.

Podnieść należy, iż brak możliwości zaskarżenia przez R S w/w zarządzenia z dnia .02.2018 r. wydanego w sprawie o sygn. akt: narusza podstawowe zasady wynikające z najważniejszego aktu normatywnego obowiązującego w polskim systemie prawnym tj. Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej gwarantuje każdemu Obywatelowi prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez uzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Pod pojęciem prawa do Sądu należy rozumieć prawo dostępu do Sądu, prawo do odpowiedniego ukształtowania procedury sądowej zgodnie z zasadą sprawiedliwości i jawności, a także prawo do rozstrzygnięcia sprawy w rozsądnym terminie. Nadto art. 167 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wskazuje, iż każde postępowanie sądowe jest co najmniej dwuinstancyjne, a to zapewnia gwarancję, iż każda ze stron ma prawo do zaskarżenia decyzji wydanych przez Sąd I instancji. Prawo to daje Obywatelowi gwarancję sprawiedliwego i rzetelnego procesu, jak i możliwości kontrolne wydawanych orzeczeń przez Sąd I instancji. „W jednym z nurtów orzecznictwa TK rozróżnia, choć trudno tu mówić o ostrym rozgraniczeniu, między prawem do sądu i odnoszonymi się do niego warunkami wynikającymi z art. 45 Konstytucji RP oraz dwuinstancyjnością postępowania sądowego określoną w art. 176 ust. 1 Konstytucji RP, względnie prawem do zaskarżania orzeczeń wydanych w I instancji (wyr. TK z: 8.12.1998 r., K 41/97, OTK 1998, Nr 7, poz. 117; 13.5.2002 r., SK 32/01, OTK-A 2002, Nr 3, poz. 51; 13.6.2006 r., SK 54/04, OTK-A 2006, Nr 9, poz. 64). W tym ujęciu prawo do zaskarżenia i instancyjność wzmacniają prawo do sądu, ponieważ gwarantują kontrolę przebiegu i rezultatu postępowania sądowego, zdają się jednak sytuować na zewnątrz tego prawa i nie stanowią jego elementu [wyr. TK z: 10.7.2000 r., SK 12/99, OTK 2000, Nr 5, poz. 143; z 18.5.2004 r., SK 38/03, OTK-A 2004, Nr 5, poz. 45; 4.3.2008 r., SK 3/07, OTK-A 2008, Nr 2, poz. 25; 23.3.2010

r., SK 47/08, OTK-A 2010, Nr 3, poz. 25; post. TK z 27.9.2005 r., TS 140/05, OTK-B 2005, Nr 6, poz. 67; zob. też wyr. TK z 2.6.2010 r., SK 38/09, OTK-A 2010, Nr 5, poz. 46; post. TK z 7.10.2010 r., TS 39/10, OTK-B 2011, Nr 1, poz. 88, tak również SN w uchwale SN(7) z 23.3.2006 r., III SPZP 3/05, OSNAPiUS 2006, Nr 21–22, poz. 341].”

Należy zwrócić uwagę na to, iż pozbawienie Skarżącego możliwości zaskarżenia zarządzenia prezesa Sądu w przedmiocie wyznaczenia pełnomocnika z urzędu skutkuje brakiem spełnienia podstawowych gwarancji procesowych jak i konstytucyjnych. Przepisy kodeksu postępowania karnego regulują okoliczności, na podstawie których Skarżącemu może zostać przyznany pełnomocnik z urzędu, jednakże nie miał on prawa do zaskarżenia decyzji prezesa Sądu w przypadku nie uwzględnienia jego wniosku w tym przedmiocie.

Dodatkowo należy podkreślić, iż w polskim systemie prawnym wystąpiła analogiczna sytuacja, która miała miejsce w przypadku ustanowienia obrońcy z urzędu. Na skutek złożenia przez Rzecznika Praw Obywatelskich wniosku o zbadanie zgodności przepisów kodeksu postępowania karnego, między innymi art. 81 § 1 k.p.k. który nie przewidywał możliwości zaskarżenia zarządzeń wydanych przez prezesa Sądu w przedmiocie wyznaczenia obrońcy z urzędu, został wydany wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 października 2013 r., sygn. akt: K 30/11, uznający ten przepis za niezgodny z konstytucją. Zgodnie z wyżej wskazanym wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego „w dotychczasowym orzecznictwie Trybunał wskazywał, że zaskarżalność rozstrzygnięć sądowych stanowi jedną z gwarancji przypisywanych do ogólnie sformułowanego prawa do sądu. W tym ujęciu art. 45 ust. 1 Konstytucji traktowano nie tylko jako prawo do sądowego wymiaru sprawiedliwości, a więc merytorycznego rozstrzygnięcia w zakresie praw jednostki, ale także jako prawo do sądowej kontroli takich rozstrzygnięć (zob. wyrok z 12 maja 2003 r., sygn. SK 38/02, OTK ZU nr 5/A/2003, poz. 38, cz. III, pkt 3 uzasadnienia)”.

Zakres zaskarżalności zarządzeń wydawanych przez prezesa Sądu w kwestii odmowy ustanowienia obrońcy z urzędu został uregulowany poprzez wprowadzenie art. 81 § 1a k.p.k. Zmiana ta nie została jednakże ujęta w art. 88 § 1 k.p.k. i tym samym możliwość zaskarżenia tego typu zarządzenia posiadał jedynie Oskarżony, a Pokrzywdzony został takiego prawa pozbawiony. W związku z zaistniałą sytuacją, a to poprzez przeoczenie ustawodawcy, Obywatel, będący Pokrzywdzonym, który nie jest w stanie w sposób profesjonalny poprowadzić i czuwać nad swoją sprawą, a nie posiada wystarczających funduszy, aby skorzystać z usług profesjonalnego pełnomocnika z wyboru pozostaje w gorszej sytuacji procesowej, niż osoba Oskarżona. Zgodnie z komentarzem autorstwa red. Safjan/Bosek cyt. „art. 78, kreując gwarancję procesową, wzmacnia sądową ochronę materialnych gwarancji konstytucyjnych przez zwiększenie prawdopodobieństwa ich prawidłowej realizacji w postępowaniach przed organami państwa. Sprzyja on także realizacji prawa do sądu przez to, że nakłada na ustawodawcę obowiązek powołania do życia unormowań, które umożliwiają wyeliminowanie uchybień popełnionych przez sąd I instancji. Przyczynia się w ten sposób do podwyższenia standardu rzetelności postępowania przed organami państwa. Aspekt ten jest szeroko akcentowany w judykaturze TK, w której zauważa się, że konstytucyjne prawo do zaskarżania orzeczeń i decyzji stanowi istotny czynnik urzeczywistniania sprawiedliwości proceduralnej (wyr. TK z: 16.11.1999 r., SK 11/99, OTK 1999, Nr 7, poz. 158; 4.3.2008 r., SK 3/07, OTK-A 2008, Nr 2, poz. 25; 25.7.2013 r., SK 61/12, OTK-A 2013, Nr 6, poz. 84)”.

Potwierdzeniem stanowiska Skarżącego wywiedzionego w niniejszej skardze konstytucyjnej jest fakt, iż w dniu 5.10.2019 r. została wprowadzona zmiana w art. 88 § 1 k.p.k.

poprzez dodanie do tego przepisu art. 81 § 1a - 2 k.p.k., dającego możliwość zaskarżenia zarządzenia wydanego przez prezesa Sądu w przedmiocie odmowy ustanowienia pełnomocnika z urzędu. Po zmianie przepisów, w przypadku wydania zarządzenia przez prezesa Sądu w zakresie odmowy ustanowienia pełnomocnika z urzędu, wnioskodawcy przysługuje prawo do wniesienia na takie zarządzenie zażalenia, czego nie mógł uczynić Skarżący w dacie wydania zarządzenia prezesa Sądu Rejonowego w S z dnia .02.2018 r. Do czasu wprowadzenia zmiany nie można było zaskarżyć w/w typu orzeczeń prezesów Sądów, a Sądy przyjmowały narrację tożsamą z prezentowanym poniżej stanowiskiem Sądu Okręgowego w Krakowie w sprawie o sygn. akt: IV Kz 73/1, który słusznie wskazał, iż „ustawa procesowa nie przewiduje możliwości kontroli instancyjnej postanowień o odmowie uwzględniania wniosku strony o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, zażalenie wniesione na taką decyzję procesową należy uznać za niedopuszczalne z mocy ustawy”.

Zauważyć jednakże należy, iż zgodnie z brzmieniem art. 39 ust 3 ustawy z dnia 01.08.1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym, który został dodany w efekcie nowelizacji z 2000 roku została rozszerzona możliwość kwestionowania aktów prawnych, które obowiązując w chwili wydania orzeczenia naruszającego konstytucyjne prawa Skarżącego utraciły moc obowiązującą przed wydaniem orzeczenia przez Trybunał, a nawet przed wniesieniem samej skargi konstytucyjnej. Brak ówczesnej regulacji prawnej w zakresie możliwości zaskarżenia zarządzenia prezesa Sądu tj. przepis art. 88 § 1 kodeksu postępowania karnego w brzmieniu do dnia 04.10.2019 r. należy uznać za niekonstytucyjny, albowiem naruszał on prawo Skarżącego, jako pokrzywdzonego, do ochrony jego podstawowych praw i wolności.

Mając na uwadze powyższe niniejsza skarga konstytucyjna jest konieczna i uzasadniona.

ADWOKAT
Ewelina Plas
Ewelina Plas

Załączniki:

1. postanowienie Sądu Rejonowego w S o zwolnieniu wyznaczonego pełnomocnika z urzędu i wyznaczeniu innego pełnomocnika z urzędu z dnia .10.2018 r. wraz z pismem ORA w Opolu z dnia .07.2019 r.
2. zarządzenie Sądu Rejonowego w S w sprawie o sygn. akt z dnia .02.2018 r.
3. zawiadomienie Skarżącego o popełnieniu przestępstwa z dnia .01.2018 r. wraz z wnioskiem o ustanowienie pełnomocnika z urzędu
4. wniosek Skarżącego z dnia .03.2018 r. o ustanowienie pełnomocnika z urzędu do sporządzenia skargi konstytucyjnej w sprawie o sygn. akt:
5. postanowienie Sądu Rejonowego w S z dnia .07.2018 r. o ustanowieniu pełnomocnika z urzędu
6. 5 x odpisów skargi konstytucyjnej wraz z załącznikami

Adwokat Ewelina Plas
Plac Dworcowy 9
47 – 320 Gogolin

tel. kom. 690 004 535
e-mail: adwokat.plas@gmail.com